

VLAAMSE COMMISSIE ONROEREND ERFGOED

ADVIES VCOE 2016|056 VAN 7 JULI 2016

OVER DE VOORLOPIGE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE CRYPTTE VAN ZONNEBEKE EN AANPALENDE EREPERKEN TE ZONNEBEKE, NAAR AANLEIDING VAN DE ADVIESVRAAG VAN MINISTER GEERT BOURGEOIS VAN 10 MEI 2016

De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, rechtsgeldig samengesteld, brengt op 7 juli 2016 volgend advies uit:

1. De VCOE ontving op 10 mei 2016 een adviesvraag van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering en minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed over de voorlopige bescherming als monument van de cryptte van Zonnebeke. De commissie spreekt zich in voorliggend advies uit over de documenten in het kader van de voorlopige bescherming met name (a) het ministeriële besluit tot voorlopige bescherming, (b) de fotoregistratie, (c) het afbakeningsplan (d) de lijst van cultuurgoederen en (e) het beschermingsvoorstel.
2. De commissie erkent de erfgoedwaarde van de ondergrondse grafkelder met aanpalende ereperken alsook de erfgoedwaarde van de 15 houten lijkkasten die als cultuurgoed worden voorgedragen. De cryptte werd kort na de Eerste Wereldoorlog opgericht in opdracht van de gemeente, ter herdenking van haar gesneuvelde soldaten. In de cryptte werden de houten lijkkasten van één oud-strijder uit de Belgische revolutie, 13 gesneuvelden en één verzetsstrijder uit de Eerste en Tweede Wereldoorlog bijeen gebracht. Voor de 13 gesneuvelden werden bovenop de cryptte heldenhuldezerken in traditionele vormgeving opgericht. Rondom de cryptte situeren zich twee ereperken waar nog eens elf oud-strijders in volle grond begraven werden. Negen van hen onder heldenhuldezerk en twee onder hardstenen grafteken.

De commissie ondersteunt aldus artikel 1 van het ministerieel besluit waarin de bescherming van de cryptte inclusief cultuurgoederen als monument wordt vastgelegd. De commissie ondersteunt tevens de voorgestelde afbakening.

3. Artikel 2 van het ministerieel besluit verwijst naar de historische waarde die de bescherming verantwoordt. De commissie is van mening dat de cryptte, gezien het tot op heden grote lokale draagvlak voor het monument, ook een volkskundige waarde vertegenwoordigt. De commissie vraagt deze erfgoedwaarde op te nemen in het beschermingsbesluit. Artikel 2 beschrijft tevens de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen die het monument kenmerken. De commissie suggereert in de beschrijving van de erfgoedelementen te verduidelijken dat er 22 heldenhuldezerken bewaard zijn. Daarnaast stelt de commissie voor om de beschrijving van de houten lijkkasten, zoals opgenomen in het inhoudelijk dossier, aan artikel 2 toe te voegen.
4. De commissie gaat akkoord met de beheersdoelstellingen zoals opgenomen in artikel 3 van het ministerieel besluit. Wat betreft beheersdoelstelling 3° merkt de commissie evenwel op dat de ontwerpplannen van architect Hutsé uit 1921 niet in bijlage bij het inhoudelijk dossier werden toegevoegd. De commissie vraagt dit alsnog te doen.
5. De commissie gaat tevens akkoord met de voorschriften voor instandhouding en onderhoud van het te beschermen monument.
6. Artikel 5 somt de toelatingsplichtige handelingen op. De commissie gaat akkoord met de voorgestelde toelatingsplichten.

7. Wat betreft het inhoudelijk dossier merkt de commissie op dat hieruit vrij sterk de lokale erfgoedwaarde van het monument naar voren komt. De commissie vraagt evenwel de evaluatie van de crypte op Vlaams niveau verder te onderbouwen. Het inhoudelijk dossier moet een duidelijk totaalkader schetsen voor de bescherming van de crypte, met onder meer aandacht voor afwegingskaders en vergelijkpunten met ander wereldoorlogserfgoed.

Tot slot merkt de commissie op dat er in het dossier sprake is van een zware verbouwing uit de 2^e helft van de 20ste eeuw. De commissie vraagt duidelijker aan te geven welke elementen van de crypte nog origineel zijn.

8. Op basis van bovenstaande argumentatie en opmerkingen geeft de commissie een gunstig advies op voorwaarde dat:
  - De volkskundige waarde wordt opgenomen in het beschermingsbesluit (par. 3);
  - Het inhoudelijk dossier op een aantal punten verder onderbouwd wordt (par. 7).

Namens de Vlaamse Commissie voor Onroerend Erfgoed,

Michiel Deweydt
Voorzitter